

NAFTA

ORGAN KRAJOWEGO TOWARZYSTWA NAFTOWEGO

wychodzi 2 razy na miesiąc 8-go i 22-go

Redaktorowie:

Wydawca:

Prof. R. Załoziecki i Dr. St. Bartoszewicz

z Krajowe Towarzystwo naftowe z

1907

Akc. Nr. C. 1430 61

C2337

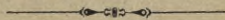
NAFTA

ORGAN „KRAJOWEGO TOWARZYSTWA NAFTOWEGO“ WE LWOWIE.

ROCZNIK XV. — 1907.

Redaktorowie:

Dr. St. Bartoszewicz i Prof. R. Załoziecki.

PRZEGLĄD TECHNICZNY NAFTOWY

ORGAN „ZWIĄZKU TECHNIKÓW WIERTNICZYCH“ W BORYSŁAWIU.

ROCZNIK I. — 1907.

LWÓW.

Z Drukarni „Słowa Polskiego“, pod zarządem J. Ziemińskiego.
1907.

Spis rzeczy zawartych w roczniku XV.

- A**nkieta w Izbie handlowej lwowskiej w sprawie zniżenia taryf na ropę eksportową 310.
Ankieta rządowa w sprawie ustawy naftowej 33.
Delegacja Zjazdu polskich górników 200.
Dzisiejsze poglądy na geologię Karpat i drugorzędne złoża naftowe, inż. L. Gawroński 259, 272, 285.
Embaras de richesse, dr. St. Bartoszewicz 237.
Frachty przewozowe dla produktów naftowych i woskowych 231.
Gal. Towarzystwo magazynowe dla produktów naftowych we Lwowie 149.
Gielda procentów brutto galic. kopalń naftowych 203.
Handel zewnętrzny produktów naftowych w Austro-Węgrzech w r. 1906 121.
Import i eksport produktów naftowych i woskowych w Austro-Węgrzech za I. półrocze 1907 257.
Import i eksport produktów naftowych w Austro-Węgrzech za 9 miesięcy r. 1907 336.
Kongres naftowy 347.
Korespondencya 26, 40, 68, 76, 94, 104, 109, 306.
Kronika 13, 29, 44, 60, 76, 94, 109, 125, 140, 157, 172, 189, 203, 219, 234, 247, 264, 280, 296, 311, 325, 339, 351.
Kronika finansowa 349.
Memoryał wniesiony przez Krajowe Towarzystwo naftowe do Koła Polskiego we Wiedniu 315.
Międzynarodowa komisya dla ujednostajnienia metod badania produktów naftowych 315.
Międzynarodowy kongres naftowy w Bukareszcie 156, 164, 228, 275, 291, 306
Ministerstwo pracy i przemysł górniczy, J. Zajączkowski 337.
Notatki techniczne 171.
Nowa podstawa dla umowy producentów z rafinerami 11.
Nowe wydawnictwo naftowe 263.
Nowe zbiorniki ropne 318.
Odezwa Stałej Delegacji Zjazdu górników polskich w sprawie ochrony okazów geologicznych 219.
Odpowiedź na artykuł p. Juliana Fabiańskiego, W. Exner 130, 185,
Odroczenie uchwalenia ustawy naftowej 81.
O gazie naftowym, dr. Gruszkiewicz 19, 26.
Ogłoszenie c. k. Urzędu patentowego 246.
O kongresie naftowym w Bukareszcie. Odczyt dr. St. Bartoszewicza 301.
Opalanie ropą, dr. St. Bartoszewicz 329.
Organizacya i podział handlu naftowego w Niemczech, J. Mendel 177, 197, 214.
O tłokowaniu w Boryslawiu 167.
O zniżeniu podatku konsumcyjnego na naftę 162.
Pertraktacye w przemyśle naftowym 108.
Pertraktacye z Zakładem kredytowym w sprawie budowy rafinerii nafty 230.
Petycyja Krajowego Towarzystwa naftowego do Sejmu w sprawie podatkowej 74, 92.
Położenie ekonomiczne przemysłu naftowego w Galicyi, dr. St. Bartoszewicz 351, 271.
Pompa z ogrzewaniem do pompowania silnie parafinowych rop z szybów, L. Szul 42.
Po rozbiciu kartelu naftowego 129.
Po rozbiciu „Petrolei“ 193.
Posiedzenie Wydziału Krajowego Towarzystwa naftowego 50, 130, 282, 345.
Potrzeba organizacyi 357.
Produkcya ropy w Boryslawiu i Tustanowicach 333, 263.
Produkcya ropy w Galicyi 28, 40, 107, 138, 165, 214, 233, 223, 289, 335.
Produkcya ropy w Galicyi w r. 1906 w porównaniu z r. 1905 49.
Produkcya ropy w Galicyi w I. półroczu 1907 239.
Przemysł naftowy w exposé budżetowym ministra skarbu 323.
Przemysł naftowy w Rumunii w r. 1906 90.
Przemysł naftowy Stanów Zjednoczonych w roku 1906 114.
Presilenie naftowe 223, 368.
Presilenie naftowe w Galicyi 343.
Presilenie w naszym przemyśle 207.
Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości 135, 145.
Ruch wiertniczy w Galicyi 28, 52, 100, 120, 152, 166, 196.
Rządowy projekt krajowej ustawy naftowej 22.
Sanacya finansów krajowych i monopol naftowy 240.

- Specyalne warunki dla handlu naftowego na giełdzie wiedeńskiej 168.
- Sprawa szkoły górniczej w okręgu cieszyńskokrakowskim 60.
- Sprawozdanie z działalności Krajowego Towarzystwa naftowego w r. 1906. l. 17.
- Sprawy naftowe w Sejmie naszym 269.
- Stała delegacya Zjazdu Polskich górników i hutników 348.
- Standard Oil Company 241.
- Statystyka kopalń w Tustanowicach 305.
- Światowa flota naftowa 6, 58.
- Światowa produkeya ropy 289.
- Szczegółowy program międzynarodowego kongresu naftowego w Bukareszcie 256.
- Taktyka naszych Władz politycznych wobec sprawy powstawania nowych rafinerij nafty w Galicyi 97.
- Torpedowanie szybów naftowych 254.
- Towarzystwo dla handlu przemysłu i rolnictwa we Lwowie 150.
- Ustawa naftowa, Streszczenie odczytu posła dra Malachowskiego 55.
- Użytkowanie rapy dla karburowania gazu świetlnego w miejsce oleju gazowego, prof. Zaloziecki 245.
- Wnieśnienie do Sejmu ustawy naftowej 65.
- W sprawie krzywych otworów firmy Fauck & Ska. J. Fabiański 68, 82. 153.
- Wymiar należytości od transakcyj naftowych 225.
- Zaopatrzenie Niemiec olejem gazowym 359.
- Zarański Jan, poseł przemysłu naftowego 161.
- Z bieżącej chwili; 113, 170.
- Z Borysławia i Tustanowic 151.
- Zebanie producentów ropnych w Drohobyczu 181.
- Ze Związku austriackich rafinerij nafty 350.
- Zgromadzenie w sprawie ustawy naftowej 3.
- Z krajów naftowych 27, 54, 102, 123, 168, 183, 218, 228, 243, 335, 365.
- Z ostatniego posiedzenia komitetu zaufania „Petrolei“ 67.
- Z państwowej Rady kolejowej 187, 350.

Spis rzeczy „Przeglądu technicznego naftowego“ w II. półr. r. 1907.

- K**ilka uwag dotyczących zbiorników ropnych 12, 10.
Korespondencya 33.
Kronika 22, 32, 36, 42, 60.
Nowory horyzont ropny w Boryslawiu, M. Wieleżyński i J. Gruszkiewicz 4.
Odezwa do P. T. przemysłowców naftowych 11.
Od Redakcyi 1.
O połączeniach narzędzi i przewodów wiertniczych, Wład. Włodarczyk 3, 8, 11.
O raku odpinalnym pomysłu inż. P. Setkowicza. Pierściński 43.
O sprawach technicznych przemysłu naftowego 46.
O temperaturze otworów świdrowych, J. Pierściński 2, 7.
O wierceniu na linie stalowej, Wład. Włodarczyk 23, 31, 34, 37.
Poprawki do artykułu W. Włodarczyka 41.
Projekty odprowadzania gazów z wieży wiertniczej 56.
Rozwój źrórowia wiertniczego kanadyjskiego w Galicyi, A. Klebert 18, 25, 30, 37, 44.
Rysunki do artykułu W. Włodarczyka „O wierceniu na linie stalowej 52.
Sprawozdanie z posiedzenia c. k. Urzędu górniczego 49, 55.
Sprostowanie 51.
Wiadomości ze Związku 5, 10, 14, 22, 50, 59.
Z ruchu wiertniczego 9, 14, 21.

NAFTA

ORGAN KRAJOWEGO TOWARZYSTWA NAFTOWEGO

wychodzi 2 razy na miesiąc 8-ego i 22-ego.

Prenumerata wynosi rocznie 12 koron.

Członkowie „Krajowego Towarzystwa Naftowego“ otrzymują „Naftę“ bezpłatnie.

Adres Redakcyi i Administracyi: Lwów, ul. Słowackiego l. 3, biuro Krajowego Towarzystwa naftowego.

Treść zeszytu 1.

Sprawozdanie z działalności Krajowego Tow. naftowego za rok 1906. — Zgromadzenie w sprawie ustawy naftowej. — Światowa flota naftowa. — Nowa podstawa dla umowy producentów z rafinerami. — Kronika.

Sprawozdanie

z działalności Krajowego Tow. naftowego za rok 1906.

Rok 1906 w przemyśle naftowym w Galicyi należał do najcięższych i skutki trwania przez lat parę niskiej ceny ropy mimo istnienia organizacyi producentów ropy „Petrolea“ na początku ubiegłego roku wystąpiły najsilniej; znaczne kapitały włożone w wiercenia głębokich szybów borysławskich nie wydały spodziewanych rezultatów; osłabiony kredyt nie pozwalał wielu przemysłowcom należycie rozwinąć i prowadzić swoich przedsiębiorstw; do tego jeszcze wypowiedzenie 30. kwietnia b. r. kontraktów komisyjnych przez „Petroleę“ pogorszyło na długi czas prowizoryów niepewność sytuacji. Mimo tych niepomyślnych warunków, a może właśnie dzięki tym niepomyślnym warunkom, rok ten był początkiem wszakże ogólnej poprawy stosunków w przemyśle naftowym. Te niepomyślne warunki w pierwszej linii spowodowały nieznaczne wprawdzie, ale na targu naftowym dające się odczuwać zmniejszenie produkcji i dały słaby impuls do nieznanego podniesienia ceny ropy, a powtóre, co uważamy za daleko ważniejsze, te niepo-

myślne warunki zmusiły naszych producentów ropnych do poważnego zastanowienia się nad wadami dotychczasowej organizacyi, nad stosunkami handlowymi przemysłu naftowego i nad potrzebą energiczniejszej niż dotychczas obrony swoich interesów; już przy układaniu regulatywu nowej „Petrolei“ wykazali nasi producenci daleko idącą ostrożność w obronie swoich interesów i włożyli w ułożenie podstaw organizacyi wiele pracy.

Wiece naftowe.

Jest pewną zasługą Krajowego Towarzystwa naftowego, że w tych chwilach rozbudzenia potrzeby energicznej obrony interesów producentów Towarzystwo nasze przez częste zwoływanie wieców naftowych i przez artykuły dziennikarskie tę świadomość i walkę oporną wśród producentów naftowych podtrzymywało; dyskusya, rezolucye i uchwały wiecowe, jako wyraz opinii krajowych producentów, musiały być respektowane w sferach naftowych pozagalicyjskich. Wreszcie kiedy z końcem ubiegłego roku Zakład Kredytowy objawił gotowość zorganizowania naszej produkcji na zasadach, które odpowiadały życzeniom szerszego ogółu producentów i kiedy kierownictwo lwowskiej filii tego zakładu, któremu sprawę powierzono, dawało

wszelką gwarancję, iż interesy naszej krajowej produkcji będą należycie bronione, Towarzystwo nasze znów przez zwoływanie wieców i przez prasę starało się wpłynąć, aby możliwie wszystkie przedsiębiorstwa naftowe do nowej organizacji przystąpiły i stworzyły silną, solidarną organizację; Towarzystwo nasze działało tutaj i działa na podstawie przekonania, że w dzisiejszych warunkach tylko silna organizacja producentów ropy może stopniowo sprowadzić podniesienie ceny ropy do tej normy, przy której opłacają się koszty produkcji i przy której przedsiębiorca otrzymać może należyte oprocentowanie włożonego kapitału i ryzyka.

Ustawa naftowa.

Przechodząc do specjalnych spraw, jakimi Towarzystwo nasze samodzielnie w roku ubiegłym się zajmowało, w pierwszej linii podnieść musimy sprawę ustawy naftowej. Państwowa ustawa naftowa została już uchwaloną przez parlament i Izbę Panów dzięki poparciu Koła Polskiego, do którego we właściwym czasie zwróciliśmy się z szeregiem petycji w imieniu własnym i licznych firm naftowych. Wobec reformy wyborczej, która absorbowała uwagę całego parlamentu, uchwalenie ustawy naftowej jeszcze w bieżącej sesji jest faktem, którym poszczycić się możemy; zawdzięczać to należy jedynie umiejętnemu naciskowi, jaki wyrzucił potrafiłszy na sfery rządzące i na Koło Polskie, w czem znaleźliśmy gorliwego poplecznika w osobie referenta subkomitetu krajowej ankiety naftowej posła dra Małachowskiego. Państwowa ramowa ustawa naftowa w zasadach swoich odpowiada tym życzeniom sfer naftowych, jakie zostały wyrażone na ankiecie zwołanej przez Wydział Krajowy; ułatwia ona tworzenie pola naftowego, czyniąc go zależnym tylko od poświadczenia urzędu górniczego, że ropa w danej miejscowości występuje, albo jej występowanie jest prawdopodobne; ustawa ta mówi o przelaniu praw naftowych przez właściciela gruntu na przedsiębiorcę na stałe, na czas kalendarzowo oznaczony i pod warunkami rozwiązalnymi, czyli pod tym względem przyjmuje w całości postanowienia subkomitetu ankiety krajowej, również w duchu uchwał

subkomitetu jest uchwalona sprawa kas brackich, rozszerzenie przywilejów pola naftowego co do ekspropriacji; wreszcie ustawa zawiera rozporządzenie przejściowe, nakazujące z urzędu wszystkie dotychczasowe kontrakty naftowe przenieść do ksiąg naftowych, jako wpisy pól naftowych bądź poszukiwawczych bądź produkcyjnych.

Przy tych postanowieniach jedynie dzięki zabiegom naszego Towarzystwa, popartym przez galicyjską prokuratorę skarbu, udało się, gdy projekt rządowy był już w komisji parlamentu, spowodować bardzo ważną dla przedsiębiorców naftowych zmianę, by przy przymusowej zamianie dotychczasowych kontraktów naftowych na wpisy pól naftowych, prawa naftowe przedsiębiorcy były tylko pomocniczo obciążone poprzednimi długami hipotecznymi gruntu, to znaczy tylko w takim wypadku, jeśli wartość gruntu nie wystarcza na pokrycie zobowiązań; dłużnicy więc hipoteczni na gruncie nie mogą atakować praw naftowych dopóki znajdują pokrycie na samej ziemi; jest to bardzo ważna zdobycz dla przemysłu naftowego i nawet wyłom w dotychczasowych pojęciach prawnych, wynikających z pojęcia przynależności olejów mineralnych do ziemi.

Jak się dowiadujemy, rząd zamierza na obecnej sesji sejmowej wnieść także projekt krajowej ustawy naftowej; rządowi znany jest projekt krajowej ustawy naftowej, opracowany przez subkomitet krajowej ankiety naftowej, w pracach którego braliśmy udział; w projekcie tym omówioną jest sprawa minimum obszaru kopalni naftowej, sprawa kwalifikacji i odpowiedzialności kierowników kopalń, sprawa krajowych i okręgowych rad naftowych. Zwołany w końcu roku przez nasze Towarzystwo wiec naftowy debatował nad powyższymi punktami i zapatrywanie większości przemysłowców na wiecu reprezentowanych, jako też i delegacji Związku techników wiertniczych, znalazły wyraz w wysłanym przez Towarzystwo nasze memoriale do ministerstwa rolnictwa, które, spodziewamy się, postulaty nasze w projekcie uwzględni. Zadaniem naszym będzie, by jeszcze przed uchwaleniem tego projektu w sejmie zazna-

jomości sfery naftowe z rządowym projektem i przez posłów sejmowych wpłynąć, aby i krajowa ustawa naftowa w duchu życzeń przemysłowców uchwaloną została.

Koncesye na rafinerie nafty w Galicyi.

Drugą bardzo ważną sprawą, którą w ubiegłym roku sprawozdawczym poruszyliśmy jest sprawa koncesyj na budowę rafinerij nafty w Galicyi. Od dłuższego już czasu w Galicyi prawie niemożliwym było otrzymać koncesyę na budowę rafinerji nafty. Był to wpływ kartelu naftowego, który niechęciał aby powstawały nowe konkurencyjne rafinerie nafty i powodowały rozbiecie lub utrudniały powstanie nowego kartelu naftowego. Towarzystwo nasze, mające interesy całego przemysłu naftowego na względzie, nie mogło stać na tak ciasnem i jednostronnem stanowisku, a przytem, gdy powstawały ciągle bez przeszkody nowe rafinerie nafty na Węgrzech, lub znacznie zostawały rozszerzane dawne rafinerie na Ślązku Czechach, Morawach i Dolnej Austrii, widzieliśmy w utrudnianiu powstawania nowych ognisk przemysłu rafinerijnego naftowego w Galicyi upośledzenie kraju naszego w stosunku do innych krajów koronnych w Austrii pod względem ogólnoprzemysłowym i widzieliśmy niebezpieczeństwo, iż punkt ciężkości przemysłu rafinerijnego, a tem samem i wpływ na ogólne stosunki przemysłu naftowego przenosi się coraz więcej poza granice naszego kraju. Powodowani tymi względami wnieśliśmy do J. E. pana Namiestnika Galicyi obszerny memoriał, w którym wyłuszczyliśmy nasze zapatrywania na tę sprawę; po wniesieniu naszego memoriału udzielono już parę koncesyj na budowę nowych rafinerij i dzisiaj otrzymanie koncesyi nie przedstawia tak wielkich trudności.

Sprawy taryfowe i kolejowe.

W sprawach taryfowych w roku sprawozdawczym zmuszeni byliśmy raz interweniować w ministerstwie kolejowem, gdy ministerstwo cofnęło w maju b. r. udzieloną już zniżkę taryfową (klasę C) na ropę do celów opałowych, zaprotestowaliśmy przeciwko temu energicznie i zniżka ta w prze-

ciągu paru tygodni przywróconą ponownie została.

Korzystając z okazji bytności we Lwowie nowego ministra kolejowego J. E. dra Derschatty wysłaliśmy deputacyę w imieniu Towarzystwa do pana Ministra i podczas posłuchania deputacya zwróciła głównie uwagę pana Ministra na to, iż w sprawach naftowych interesy rafinerji nafty nie zawsze są identyczne z interesami producentów surowca i dla tego ministerstwo kolejowe popełnia błąd, gdy, jak to było z okazji taryf na wywóz ropy do Rosyi, wysłuchało głównie opinii rafinerów, nie uwzględnivszy należycie interesów przemysłu kopalnianego w Galicyi.

Delegat naszego Towarzystwa w Państwowej Radzie kolejowej p. prof. Załoziecki na posiedzeniach tej Rady uskarżał się na niewygodne, uciążliwe i zbyt długie połączenie kolejowe Lwowa z Borysławiem, na brak wagonów i złe ich oświetlenie i podczas ostatniej sesyi Rady otrzymał przyrzeczenie ze strony ministerstwa zaprowadzenia z dniem 1. maja b. r. pociągu pośpiesznego ze Lwowa do Borysławia i zaprowadzenia ponownie wozów bezpośrednich.

Telefon Lwów-Borysław.

Po paroletnich żmudnych staraniach udało się nam, dzięki poparciu posłów pp. Głębińskiego i Bataglii, w roku sprawozdawczym osiągnąć wreszcie, iż ministerstwo handlu przystąpiło do budowy linii telefonicznej Drohobycz-Lwów po złożeniu przez nas 7.800 koron, zebranych od firm naftowych i linia ta niebawem zostanie oddaną do użytku publicznego. Spodziewamy się, iż długie starania nasze w tym kierunku spotkają się z uznaniem pp. przemysłowców naftowych, gdyż linia ta stanowić będzie wielkie udogodnienie w porozumiewaniu się dla zarządów kopalń w Borysławiu i biur centralnych we Lwowie. (Dok. nast.)

Zgromadzenie

w sprawie ustawy naftowej
odbyte we Lwowie dnia 29. grudnia 1906 roku.

Zebranych trzydzieście i parę osób.
Zgromadzenie zagaja prezes Krajowego Tow.

naftowego pan Gorayski, witając obecnych i dziękując specjalnie za przybycie panu nadradcy Bocheńskiemu, delegowanemu przez starostwo górnicze i panu posłowi Małachowskiemu; prezes podnosi wielkie zasługi posła Małachowskiego, jako referenta ustawy naftowej w parlamencie, którego referat w tej sprawie spotkał się z wielkim uznaniem wszystkich i dziękuje imieniem przemysłu naftowego posłowi Małachowskiemu za pracę, co zgromadzenie przyjmuje oklaskami. Dr. Bartoszewicz odczytuje telegram naczelnika drohobyckiego urzędu górniczego p. Zarańskiego, który usprawiedliwia swoją nieobecność czynnościami urzędowymi. Pan dyrektor Długosz wyraża ubolewanie, że naczelnik okręgu, gdzie się koncentruje cały ruch naftowy, doskonale obznajomiony ze sprawami przemysłu naftowego i człowiek nadwyzczaj dla przemysłu uczynny i obeznany z jego potrzebami nie bierze udziału w dzisiejszem Zgromadzeniu. Dr. Bartoszewicz przedstawia obecnym wszystko to, co dotychczas w sprawie ustawy naftowej zostało zrobione, omawia główne zmiany w uchwalonej przez Izby posłów i Pannów państwowej ustawie naftowej, omawia projekt krajowej ustawy naftowej, wypracowanej przez subkomitet ankiety i wskazuje w niej na 3 punkty, nad którymi dyskusja na Zgromadzeniu rozwinąć się powinna, a mianowicie 1) nad ustaleniem minimum obszaru kopalni, 2) nad kwalifikacyą i odpowiedzialnością kierowników kopalń i 3) nad radami naftowymi krajowymi i okręgowymi. Pan nadradca górniczy Bocheński dziękuje za zaproszenie na Zgromadzenie i oświadcza, iż delegowany został przez starostwo górnicze dla celów informacyjnych. Poseł Małachowski, dziękując prezesowi Gorayskiemu i zgromadzeniu za słowa uznania, podnosi, iż największą zasługę około wypracowania i doprowadzenia ustawy do uchwały ma p. prezes Gorayski i jemu należy się wdzięczność przemysłowców naftowych; przechodząc do samej ustawy, wskazuje również na punkty podniesione przez dra Bartoszewicza, przy czem czyni uwagę, że ministerstwo rolnictwa przygotowuje od siebie projekt krajowej ustawy naftowej, a ponieważ projekt ten za-

nim wniesiony zostanie do Sejmu musi przejść przez inne ministerstwa, więc bardzo byłoby wskazaniem, aby towarzystwo naftowe wysłało jaknajśpieszniej memoryał do ministerstwa rolnictwa, wyświetlający poglądy przemysłowców co do głównych podstaw ustawy naftowej; co do minimum kopalni naftowej to wyraźnie należy się zdecydować czy chodzi o obszar kopalni czy o oddalenie szybów i umotywić postulaty względami bezpieczeństwa i rabunkowej gospodarki na podstawie dat statystycznych; w sprawie koncesyonowania robót akordowych poseł Małachowski jest zdania, że koncesyonowanie może da się uzyskać na podstawie rozporządzenia ministeryalnego, gdyż przy obecnej zmianie ustawy przemysłowej jest przewidziane, że ministerstwo przez rozporządzenie niektóre roboty dotychczas nie koncesyonowane może uznać za wymagające koncesyi. Na wniosek hr. Zamoyskiego i dra Fraenkla zgromadzenie przystępuje od razu do merytorycznych obrad nad sprawą minimum obszaru kopalni. Referent tej sprawy p. inż. Gawroński, mówiąc szeroko o rabunkowej gospodarce w naszym kopalnictwie naftowym, jest za jaknajwiększym obszarem kopalni, jednakowoż zgadza się na wniosek ankiety proponującej 8000 m² przy szerokości minimalnej 40 metrów, gdyż sądzi, iż większy obszar w Sejmie nie zostanie uchwalony.

Pan hr. Zamoyski jest za większem rozszerzeniem obszaru kopalni najpierw ze względu na racjonalne rozmieszczenie budynków na kopalni, powtóre ze względów ogólnie ekonomicznych, gdyż dzisiaj niepotrzebnie traci się dużo kapitałów na wiercenie szybów blizkich, aby sąsiadowi ropę odebrać. Tego samego zdania jest prof. Zuber.

Pan Długosz stawia wniosek ustanowienia 12.000 m², jako minimum kopalni przy szerokości 60 metrów w miejscu założenia szybu i jest za ustawowem oznaczeniem odległości sybu od granicy sąsiada na 30 metrów.

Pan Fabiański jest za tem by nie określać ściśle w metrach rozmiarów kopalni, ograniczyć się tylko do ustawowego oznaczenia

szerokości i określić minimalny rozmiar kopalni pewną ilością szybów.

Pan Żukowski proponuje następujące minimum obszaru kopalni: 400 metrów długości i 60 metrów szerokości w miejscu otworu świdrowego.

Pan Mikucki jest zdania, że i obszar na którym ma stać jeden szyb przy uwzględnieniu należytej odległości budynków może być kopalnią racjonalną i dlatego proponuje ograniczyć tylko ustawowo szerokość kopalni; rozmiar kopalni będzie się stosował do przepisów górniczo-policyjnych.

W dalszej dyskusji zabierali głos pp. Gorayski, Bielski, hr. Zamoyski, dr. Falk, który był przeciwny określeniu minimum obszaru, Duczyński, Sulimirski i Szczepanowski, który występował w obronie mniejszych obszarów kopalnianych imieniem drobnych przedsiębiorców. Inżynier Breitenwald stawia wniosek, by w ustawie było oznaczone oddalenie szybu od granicy sąsiada na 30 metrów.

Następnie przystąpiono do głosowania. Najpierw głosowano nad wnioskiem inżyniera Breitenwalda, który został przyjęty, potem głosowano nad tem, czy minimum obszaru kopalni oznaczać wogóle cyfrowo w metrach, czy tego w ustawie zaniechać. Większość uzyskała wniosek ustawowego określenia dokładnych rozmiarów kopalni i w dalszym ciągu większość zgromadzonych oświadczyła się za wnioskiem p. Długosza t. zn. 12.000 m² jako minimum kopalni przy szerokości 60 metrów w miejscu otworu świdrowego; w innych miejscach konfiguracja terenu może być węższa lub szersza.

Na wniosek p. Żukowskiego dalej idący co do rozmiarów kopalni padło 10 głosów. Po głosowaniu zabierają jeszcze głos pp. dr. Schuster, domagając się zaznaczenia, że paragraf ten ustawy nie będzie mieć zastosowania do dawnych kopalń i zgłoszonych już terenów jako kopalni i p. Mikucki, który jeszcze raz przemawia przeciwko ustawowemu określeniu obszaru kopalni.

Przystąpiono do omówienia sprawy kwalifikacyi kierowników kopalń naftowych. Sprawę referuje delegat Związku techników wiertniczych pan inżynier Pierścieński i imie-

niem Związku żąda dla ukończonych słuchaczy akademij górniczych, politechnik i wyższych szkół przemysłowych (wydział budowy maszyn i inżynierii) dwuletniej praktyki i egzaminu praktycznego, zaś dla kończących szkołę wiertniczą w Borysławiu, jeśli ta odpowiednio zreorganizowaną zostanie, czteroletnią praktykę i egzamin praktyczny.

Pan Gawroński jest za tem, by szkoła wiertnicza borysławska kształciła tylko dozorców. Pan hr. Zamoyski jest zdania, że dla kończących wyższe szkoły fachowe wystarczy jednoroczna praktyka. Pp. prof. Syroczyński i inż. Bielski są przeciwni egzaminowi praktycznemu dla ukończonych techników. Pan Włodarczyk występuje w obronie propozycyi Związku techników. Pan Mezarosz stawia wniosek dodatkowy, by kierownikami mogli zostać ludzie i bez fachowego wykształcenia po ośmioletniej praktyce i złożeniu egzaminu praktycznego, aby w ten sposób w wyjątkowych wypadkach nie zagradzać drogi zdolnym samoukom do objęcia tego stanowiska. Dodatek p. Mezarosza został gorąco poparty przez pp. Żukowskiego, inż. Szczepanowskiego i dra Bartoszewicza. Pan inż. Mikucki stawia wniosek, by dla tych, którzy ukończyli wyższy zakład fachowy potrzebną była tylko jednoroczna praktyka i egzamin z przepisów górniczo-policyjnych, dla absolwentów wyższej szkoły przemysłowej (oddział budowy maszyn) dwuletnia praktyka i egzamin praktyczny, dla kończących szkołę wiertniczą 4 lata praktyki i pełny egzamin praktyczny. Uchwalono wnioski pana Mikuckiego; uchwalono również dodatek pana Mezarosza; przeciwko jednak temu dodatkowi 8 głosów zgłosiło votum mniejszości. Nastąpił wybór komitetu dla dokładniejszego omówienia innych punktów i sprawy memoriału do ministerstwa.

Do komitetu wybrano pp. Gorayskiego, dra Fraenkla, Długosza, Gawrońskiego, Mikuckiego, Pierścieńskiego, Syroczyńskiego, dra Schustera, Wolskiego, Włodarczyka, Żukowskiego, hr. Zamoyskiego.

Następnego dnia zebrał się komitet i rozpoczął dyskusję nad sprawą odpowiedzialności kierowników i uprawnionych wobec władz górniczych; delegaci związku techni-

ów poruszyli sprawę kierowników od kozy. Po długiej dyskusji, w której wyłaniały się rozmaite wnioski, uchwalono w memoryale do ministerstwa podnieść tylko zasadę, że i wobec władz górniczych odpowiedzialny jest zarówno uprawniony, jak i kierownik zależnie od tego, kto ponosi faktyczną winę.

Potem omawiano obszernie sprawę koncesjonowania robót wiertniczych, czyli sprawę akordantów; w dyskusji przeważało zdanie, że byłoby niewłaściwym i nieodpowiedniem uczynić koncesjonowanie robót zależnym od władzy politycznej i wprowadzanie w ten sposób do górnictwa nowej władzy, że natomiast należy koncesjonowanie robót akardowych powierzyć krajowej radzie naftowej, a mniejszych robót akardowych na kopalni okręgowemu wydziałowi. W razie oddania przez uprawnionego robót wiertniczych w akord lub wydzierżawienia kopalni, akordant lub dzierżawca jest współodpowiedzialny z kierownikiem w myśl zasady poprzednio uchwalonej, kto zawinił.

Sprawa krajowej rady naftowej przy starostwie górniczym i wydziałów okręgowych przy urzędach górniczych wywołała również bardzo obszerną dyskusję, w której zabierali głos pp. Żukowski, dr. Bartoszewicz, Gąsiorowski, Gawroński, Mikucki i hr. Zamoyski. W ostatecznym rezultacie zgodzono się w memoryale do ministerstwa górnictwa poprzeć sprawę kreowania tych rad, i komitet naszkicował zarysy kompetencji i składu tych rad w sposób następujący: Do kompetencji krajowej rady naftowej należałoby w porozumieniu ze starostwem górniczym omówienie każdorazowych przepisów górniczo-policyjnych i wszystkich przepisów wyjątkowych, jakie starostwo zamierzałoby wydawać. Rada krajowa miałaby się składać z 12 członków, a mianowicie:

1. Każdorazowego starosty górniczego, jako przewodniczącego.

1 zastępcy starosty górniczego.

2 zastępców przemysłu naftowego mianowanych przez starostwo górnicze z grona producentów naftowych.

1 delegata Wydziału Krajowego.

1 delegata Krajowego Tow. naftowego.

6 delegatów okręgowych wydziałów naftowych.

Rada krajowa naftowa ma być zwoływana przynajmniej 4 razy do roku, a ponadto także zawsze na życzenie 4 członków.

Okręgowe wydziały naftowe mają być ustanowione przy urzędach górniczych jako organy doradcze przy wydawaniu przepisów policyjnych. Wydziały te mają się składać analogicznie z 12 członków, a mianowicie:

1 naczelnika urzędu górniczego, jako przewodniczącego.

1 zastępcy naczelnika.

2 delegatów Rady Powiatowej.

2 zastępców przemysłu naftowego mianowanych przez władzę górniczą.

6 delegatów przemysłu wybranych przez kopalnie naftowe.

Przy wyborze każda kopalnia lub parę kopalni, których teren odpowiada projektowanemu minimum kopalni ma jeden głos.

Wydziały okręgowe mają być zwoływane 6 razy do roku.

Komitet wybrał następnie komisję trzech (hr. Zamoyski, Gąsiorowski i dr. Bartoszewicz) dla ułożenia memoriału do ministerstwa rolnictwa.

Wypracowany przez komisję memoriał do ministerstwa rolnictwa został już wysłany.

Swiatowa flota naftowa.

(Ciąg dalszy).

Jeżeli statystykę floty naftowej uporządkujemy wedle właścicieli statków, w takim razie otrzymamy następujące grupy*):

Towarzystwo „Standard Oil Company“ posiada mało własnych parowców. Okręty należące do amerykańskiego trustu naftowego są przeważnie w ręku wielkich towarzystw przez trust finansowanych, mianowicie Tow. Anglo-American Company (Anglia), Deutsch-Amerikanische Petroleumgesellschaft (Niemcy), American Petroleum Co. (Holandia). Do tow. Standard Oil należą następujące statki cysternowe:

*) Okręty w klamrach [ ] nie wchodzi obecnie w skład floty, gdyż części zginęły, części zostały zniszczone; ich pojemność w obliczeniu nie została uwzględniona.

	Brutto T o n y	Netto	Rok zbudowania	Port
Colonel E. L. Drake	4205	3424	1903	Nowy York
Capitain A. T. Lucas	4188	—	1904	"
City of Everett	2504	1858	1894	"
Atlas	1942	1243	1898	"
Maverick	1561	1118	1890	"
[Standard	832	590	1888	Nowy York]
Razem	14400	7643		

Prócz parowców posiada tow. Standard Oil Company cały szereg większych żaglowców cysterrowych, uwidoczniomych w następującej tabelce:

	Brutto	Netto	Rok	Port
Standard Oil Co. 56	589	—	1888	Nowy York
" 57	1381	1310	1892	"
" 58	1654	1600	1893	"
" 76	794	780	1895	"
" 81	1775	1402	1897	"
" 86	1102	954	1899	"
" 90	1944	1762	1900	"
" 91	1944	1762	1900	"
" 92	3248	3044	1903	"
" 93	2473	1857	1902	"
" 94	4167	3934	1903	"
" 95	4200	3900	1903	"
Razem	25161	22305		

Flota naftowa firmy Deutsch-Amerikanische Petroleumgesellschaft liczy obecnie 19 statków, z tych na Hamburg przypada 13, a na port Geestemünde 6. Pojemność łączna tych statków wynosi 66.447 ton brutto a 42.959 ton netto. Głównymi rutami tych statków jest linia Nowy York-Hamburg i Filadelfia-Hamburg.

	Brutto T o n y	Netto	Rok zbudowania	Port
Prometheus	6448	4172	1903	Hamburg
Phoebus	6268	3638	1903	"
Washington	4171	2659	1894	"
August Korff	4055	2602	1894	"
Deutschland	3710	2361	1894	"
Exelsior	3710	2361	1894	"
Mannheim	3578	2287	1892	"
Helios (przedtem Aco)	3477	2211	1894	"
Diamant	3445	2205	1892	"
Elise Marie	3193	2041	1889	"
Brillant	3189	2011	1890	Geestemünde
Willkommen	3140	1999	1887	Hamburg
[Minister Maybach	2881	2132	1897	Geestemünde]
Bürgermeister Petersen	2788	1780	1889	Hamburg
Geestemünde	2773	1758	1890	Geestemünde

	Brutto T o n y	Netto	Rok zbudowania	Port
Energie	2762	1726	1888	Geestemünde
Standard	2730	1748	1890	„
Paula	2703	1721	1888	Hamburg
Gut Heil	2691	1715	1888	Geestemünde
[Helgoland	3397	1503	1890	Geestemünde]
Glückauf	2307	1687	1886	„
[Borneo	2141	3404	1880	Geestemünde]
[Hafis	2116	1588	1896	Geestemünde]
Razem	66447	42959		

Towarzystwo Anglo-American Oil Co., filia towarzystwa Standard Oil Comp. w Anglii posiada 19 statków przeważnie w Londynie, o pojemności łącznej 71.406 ton brutto, a 46.474 ton netto. Połowę tych statków nabyło towarzystwo od innej firmy, reszta wybudowaną została na własne zlecenie. Towarzystwo Anglo-American Co. pozostaje z firmą Deutsch-Amerikanische Petroleum A.-G. w stosunku wymiany parowców. Tak n. p. statek „Narraganset“ kursuje często na linii Nowy York-Hamburg. Do towarzystwa Anglo-American Petroleum Comp. należą następujące parowce:

	Brutto T o n y	Netto	Rok zbudowania	Port
Narragansett	9196	5776	1903	Greenock
Tuscarora	6117	3925	1898	Sunderland
Seminole	5864	3797	1903	Newcastle
Chesapeake	4557	2925	1895	Londyn
Winnebago (przedtem Kinsman)	4534	2965	1901	Liverpol
Dakotah (przedtem Tuscany)	4006	2593	1902	
Housatonic (przedtem Northern Light)	3893	2552	1893	Londyn
Potomac	3868	2472	1993	„
Lackawanna	3855	2468	1894	„
Delaware	3855	2469	1893	„
Appalachee (przedtem Dufield)	3767	2426	1893	„
Tonawanda (przedtem Lucigen)	3416	2183	1893	„
Genesee (przedtem Darial)	2830	1833	1889	„
Weehawken	2784	2101	1891	„
Ottawa (przedtem Elbruz)	2742	2074	1888	„
Suwanee (przedtem Kasbeck)	2736	2075	1888	„
Tioga (przedtem Christine)	2197	1378	1890	„
Imperial (przedtem Minoco)	796	412	1898	„
Osceola	393	123	1897	„
Razem	7146	47447		

Holenderska filia towarz. Standard Oil Company, towarzystwo „Amerikan Petroleum Company“ jest właścicielem następujących statków:

	Brutto T o n y	Netto	Rok zbudowania	Port
New York	6859	4463	1902	Rotterdam
Rotterdam	4140	2635	1895	„
American	3526	2266	1892	„
[Bremerhaven	3393	2179	1890	Rotterdam]
Charlois	2677	1819	1888	„
La Campine	2595	2141	1890	„
Chester	2568	1637	1888	„
La Hasbay (przedtem Evelgonne)	2568	2116	1899	„
Ozean	2560	1636	1888	„
La Flandre	2018	1278	1888	„

Flota towarzystwa Shell Transport and Trading Co. przewyższa pod względem ilości i pojemności zarówno flotę firmy Anglo-American Petroleum Comp., jak i towarzystwa Deutsch-Amerikanische Petroleum A.-G. Flota wspomnianego towarzystwa liczy 31 statków, obecnie po sprzedaniu 4 parowców Europejskiej Unii naftowej tylko 27. Statki zbudowane w ostatnich latach dla towarzystwa Shell Transport należą do prawdziwych olbrzymów floty naftowej. Głównym portem dla większej części statków jest Londyn, nieznaczna część floty, złożona przeważnie ze statków o mniejszej pojemności, które pełnią służbę na wodach dalekiego Wschodu, stacyonowaną jest w portach Indyj holenderskich, w Balik Papan (Borneo), Moeara Djawa, w Colombo (Ceylon) i Hongkong. Główne ruty towarzystwa Shell Transport są: 1. porty rosyjskie i rumuńskie, Londyn-Hamburg, 2. Teksas (Port Artur) - Hamburg-Londyn, 3. Indye holenderskie-Londyn-Holandya - porty belgijskie-Hamburg, 4. Indye holenderskie - Ocean Spokojny-Ocean Indyjski.

	Brutto T o n y	Netto	Rok zbudowania	Port
Silverlip	7492	4904	1903	Londyn
Goldmouth	—	7112	1903	„
Spondilius	7300	—	1903	„
Pectan	7291	4752	1902	„
Pinna	6288	4100	1901	„
Bulysses	6069	3959	1900	„
Cardium	6068	3953	1900	„
Strombus	6030	3928	1900	„
Cowrie	4893	3155	1895	„
[Nerite	4893	3155	1895	Londyn]
[Pectan	4778	3123	1895	Londyn]
Telena	4778	3123	1895	„
Turbo	4134	2659	1892	„
Trocas	4129	2657	1893	„
[Spondilus	4129	2658	1893	Londyn]
Bullmouth	4018	2607	1893	„
Elax	4015	2612	1893	„
Volute	4006	2599	1893	„

	Brutto T o n y	Netto	Rok Zbudowania	Port
Euplectela	3918	2507	1894	Londyn
Murex	3564	2320	1892	"
Conch	3555	2314	1892	"
Clam	3552	2311	1893	"
Rock Light	3284	2133	1889	"
Robert Dickson	2100	1331	1881	"
Chigwell	1824	1192	1883	"
[Petriana	1821	1148	1879	Londyn
Sabine Rickmers	1026	690	1894	Honkong
Serapium	368	166	1884	Balik Papan
Suez	365	164	1884	"
Rhames	365	164	1884	"
Ouady	364	164	1884	Moera Djawa
Toussoum	362	163	1884	"
Timsah	349	134	1884	Londyn
Said	344	170	1884	Colombo
Attaka	310	140	1883	"
Razem	102161	64192		

Towarzystwo Pure Oil Company posiada obecnie po stracie parowca „Pure Oil“ tylko jeden statek. Flota tej firmy reprezentowaną jest przez towarzystwo „Pennsylvania Trading Co.“

	Brutto T o n y	Netto	Rok zbuowania	Port
Pennoil	4434	2819	1903	Hamburg
[Pure Oil	4300	—	1902	Hamburg]
Razem	4434	2819		

W handlu naftowym z Teksas jest silnie interesowaną firma J. M. Guffey Petroleum Co. posiadająca następujące tanki:

	Brutto T o n y	Netto	Rok zbuowania	Port
Larimer	3737	2396	1903	Port Arthur
Ligonier	3737	2384	1903	Galweston
Catania	2636	1932	1881	"
J. M. Guffey	2520	1593	1901	"
Winifred	2457	1456	1898	"
Razem	12075	10660		

Towarzystwo reprezentujące firmy Nobel i Rotschild na rynkach niemieckich, mianowicie „Deutsch-Russische Naphta Import-Ges. posiada jeden statek „Rossia“ (przedtem „Romany“) o pojemności 3952 ton brutto, a 2501 ton netto, zbudowany w r. 1902, stacyonowany w Hamburgu. „Rossia“ została obecnie sprzedaną, gdyż towarzystwo „Deutsch-Russische Naphta Import-Ges.“ zjednoczył się z towarz. Petroleum Produkte Aktiengesellschaft, będącą filią Europejskiej Unii naftowej, która — jak już wspomnieliśmy wyżej — nabyła cztery tanki towarzystwa Shell Transport. (C. d. n.)

Nowa podstawa dla umowy producentów z rafinerami.

Podczas rokowań producentów z rafinerami we Wiedniu 19-go i 20-go grudnia z. r. producenci-rafinerzy przedstawili plan (plan zresztą nienowy) nowej podstawy obliczeń cen ropy i nafty; mianowicie zaproponowali oni przekształcenie obecnego akcyjnego towarzystwa „Olex“, które dotychczas zajmuje się sprzedażą nafty zagranicą, na towarzystwo, które by objęło biuro centralnej sprzedaży wszystkich produktów naftowych wewnątrz monarchii i zagranicą; towarzystwo to płaciłoby „Petrolei“ za ropę minimalną cenę 3 korony, rafinerom 4 korony za kosztą przeróbki każdego cetnara ropy, a nadwyżka, którą się osiągnie ze sprzedaży produktów naftowych otrzymanych z cetnara ropy czyli nadwyżka ponad 7 koron, szłaby do podziału w równych częściach pomiędzy producentów i rafinerów i każdy producent i rafiner partycypowaliby w niej w stosunku do sprzedanej ewentualnie przerobionej ropy. Taka jest zasada nowego projektu. Rafinerzy nie motywują bliżej, dla czego minimalna cena za ropę t. j. cena pokrywająca kosztą produkcji ma być 3 korony i dla czego kosztą przeróbki cetnara ropy przyjmuje się na 4 korony, natomiast motywują, dla czego minimalna suma tych wspólnych wydatków ma wynosić 7 koron, a mianowicie obliczają to na podstawie minimalnych cen produktów naftowych w ten sposób:

Ze 100 kg. ropy borysławskiej otrzymuje się

3 kg. benzyny	à 20 h. kg.	60 h.
5 „ parafiny	à 50 „ „	2·50 „
15 „ olej. smar.	à 10 „ „	1·50 „
8 „ oleju gaz.	à 3 „ „	24 „
42 „ nafty	à 5 „ „	2·10 „
2 „ koksu	à 3 „ „	6 „

Razem 75 kg.

K. 7·00 h.

Przy tych więc minimalnych cenach produktów naftowych producent dostałby za ropę 3 korony; rafiner za kosztą produkcji 4 korony; nie byłoby z czego pokryć nawet kosztów biura „Olex“ i kosztów magazynowania i prowizji „Petrolei“, gdyż cena 3 ko-

rony dla producenta a 4 dla rafiner za przeróbkę ma być nie podlegająca redukcji, a w każdym razie w pierwszej linii nie może podlegać redukcji minimalna cena za ropę. Lepiej byłoby ze strony pp. projektodawców nie stawiać żadnych obliczeń, niż stawiać obliczenie niezgodne z prawdą, przedewszystkiem więc każda szanująca się i dobrze prowadzona rafineria ze 100 kg. ropy otrzymuje 84—86 kg. produktów naftowych, nigdy zaś 75 kg., stąd efekt ze sprzedaży produktów naftowych nawet przy tych minimalnych cenach jest większy, o czem zresztą pp. projektodawcy doskonale wiedzą, nie limitując w swoich obliczeniach nie na kosztą prowadzenia biura sprzedaży. Pozwolę sobie przedstawić tutaj inne obliczenie wydajności ropy borysławskiej, więcej zbliżone do prawdy, a więc ze 100 kg. ropy otrzymuje się;

4 kg. benzyny	à 20 h. kg.	80 h.
5 „ parafiny	à 50 „ „	2·50 „
15 „ olej. smar.	à 10 „ „	1·50 „
10 „ oleju gaz.	à 3 „ „	30 „
45 „ nafty	à 6 „ „	2·70 „
5 „ koksu		
i mazi	à 6 „ „	30 „

Razem 84 kg.

K. 8·10 h.

Dodam jeszcze, że wszystkie ceny produktów są brane bardzo nizko, a cena 6 halery za naftę po odtrąceniu podatku i beczki jest tak nizka, iż do tego poziomu nawet w czasie bezkartelowym jeszcze nie spadała. Jeśli uwzględnimy obecne ceny produktów naftowych, to efekt ze sprzedaży produktów naftowych będzie conajmniej o 3 korony wyższy, mianowicie wystarczy uwzględnić tylko obecną cenę nafty i benzyny, która ma tendencję stałego wzrostu. Lecz zostawmy na razie na uboczu kwestyę podziału zysków, a zapytajmy się raczej, na jakiej podstawie kosztą przeróbki cetnara ropy przyjmuje się na 4 korony, a kosztą wydobycia ropy na 3 korony. Pp. rafinerzy twierdzą, że specjalnie ropa borysławska, jako ropa parafinowa, jest kosztowna w przeróbce i obliczają te kosztą o koronę więcej, niż normalna przeróbka ropy nie parafinowanej; widocznie chodzi tutaj o bardzo szybką amor-

tyzacę urządzenia dla produkowania i rafinowania parafiny, ale nawet i to uwzględnwszy, w żadnym razie koszta te nie wynoszą więcej, jak $3\frac{1}{2}$ korony; przypuścić raczej należy, że mniej. Przedsiębiorca kopalniany, ten przeciętny przedsiębiorca, którego sobie wyobrazili musimy na podstawie ogólnej produkcji i ilości wiereonych szybów, jak to wykazałem w odczycie na zjeździe krakowskim, pokrywa wydatki dopiero przy cenie $3\frac{1}{2}$ koron, a oprócz tego ponosi ryzyko wielkie, którego rafiner prawie nie zna.

Słuszne więc jest, że komitet zaufania „Petrolei“ na poufnej naradzie przyjął na wniosek Dra Golhamera zasadę, że kosztów wydobywania ropy nie należy szacować niżej, niż kosztów przeróbki i jeśli koszta przeróbki są szacowane na 4 korony, trzeba 4 korony przyjąć, jako minimalną cenę ropy.

Propozycya rafinerów, co do której jeszcze nie wszystkie rafinerie są zgodne, jest bądź co bądź dosyć znamienne i nie trzeba się łudzić, że rafinerzy, proponując podział zysku ze sprzedaży produktów naftowych producentom, mając w tem pewne swoje ukryte plany i korzyści; dzisiaj plany te są jeszcze tylko do połowy odkryte, wyjdą one na jaw dopiero w całości, gdy będzie mowa o tem, na jak długo umowa ma być zawartą, w jakich warunkach może być rozwiązana i t. d. Nie da się zaprzeczyć, że pod pewnemi względami, o ile chodzi o zwalczanie outsiderstwa jak w organizacji producentów tak i w organizacji rafinerów, cele jednej i drugiej grupy przemysłowców są identyczne i tutaj i nasi przemysłowcy w granicach przyzwoitej ceny ropy mogą rafinerom iść na rękę; producenci znajdują się już dzisiaj w położeniu o tyle lepszem od rafinerów, że mają już nową organizację, reprezentującą przeszło 85 procent produkcji czystych producentów, gdy organizacja kartelowa rafinerów od maja b. r. jest jeszcze wielkim znakiem zapytania; propozycya co do podziału zysków ze sprzedaży produktów naftowych znamionuje (utinam falsus propheta sim) niewiarę rafinerów w zawarcie spokojnego kartelu, raczej przewiduje walkę paru grup rafinerij (większych i mniejszych) mającą na celu przez obniżanie ceny pro-

duktów naftowych na wewnętrznym rynku zwalczanie się wzajemne tak, iż te zyski ze wspólnego podziału mogą być bardzo problematyczne, tem bardziej więc, jeśli producenci już na tych podstawach mają się układać z rafinerami, powinni dążyć do osiągnięcia możliwie wysokiej minimalnej ceny ropy, by znów ze swojej kieszeni nieopłacać tej walki, jak przez kilka lat opłacali walkę rafinerów na targu zagranicznym.

Kalkulacja czysto kupiecka i cyfrowa powinna być nicią przewodnią przy zawieraniu układów w tej lub innej formie; nie powstajemy też dla tego przeciwko tej formie układów, jeśli przez taką formę da się osiągnąć lepszą cenę ropy i wzmocni się organizację, skoro tylko na tej podstawie producenci-rafinerzy do organizacji producentów przystąpią, lecz przyznać musimy, że ta forma nie odpowiada tym założeniom, jakie mieć winna organizacja produkcji surowca, zupełnie niezależna; forma ta nieodpowiada założeniom i nadziejom przypisywanym do nowej organizacji jeszcze i z tego powodu, że znów cały aparat zarządu, całą centralizację administracji przenosi się do Wiednia i pozbawi się producenta po za ustanowieniem minimalnej ceny wszelkiego wpływu, a nawet kontroli nad polityką sprzedaży produktów naftowych i osiągniętego rezultatu; komitet zaufania, gdy zawrze taką umowę, będzie mógł iść spać na parę lat; przemysłem naftowym i jego polityką całą handlową znów kierować będą te same sfery, co dotąd; zniknie więc zupełnie i ten moralny wpływ, jakiego spodziewaliśmy się od nowej organizacji, to kształcenie i wyrabianie zdolności kupieckich i handlowych wśród naszych producentów. Poczciwcy z Wiednia chcą nas wyręczyć w troskach o całą politykę handlową przemysłu, na swoje barki chcą wziąć cały ciężar; nie będzie wtedy potrzebne nawet rozszerzanie lwowskiej dyrekcyi „Petrolei“ czego domagał się wiece, i dzisiaj domagają się producenci, natomiast we Wiedniu oprócz już kreowanego przybędzie jeszcze nowy prokurzysta.

Rząd austriacki dał reformę wyborczą, spodziewając się przez nią osiągnąć wzmocnienie centralizmu, ten udział w zyskach

ze sprzedaży produktów naftowych wydaje się być analogicznym manewrem ze strony rafinerów; dla tego właśnie przy tych układach komitet powinien wykazać jaknajwiększą czujność, zawarować sobie ingerencyę we wszystkim i bynajmniej nie osłabiać tylko ustawicznie dążyć do wzmocnienia stanowiska zarządu we Lwowie; wtedy zamierzony rezultat może być paraliżowany.

Wydaje się wszakże najprawdopodobniejszym, że układy na tej podstawie nie dojdą do skutku i to nie z winy producentów, lecz rafinerów, którzy o centralnem biurze sprzedaży marzą już od kilku lat, lecz urzeczywistnić tego nie mogą z powodu dyferencyj we własnym gronie; bardzo więc jest ważnem, by komitet zaufania postawił termin rafinerom, poza którym rozpocznie samodzielnie sprzedaż ropy na przyszłą kampanię.

Dr. St. Bartoszewicz.

KRONIKA.

† **Dr. Karol Ochsenius**, znany geolog i b. konsul, zmarł w Marburgu (Hessya), licząc lat 77.

Spółka komandytowa dla głębokich wierceń Trauzl & Ska we Wiedniu otrzymała za wiercenie prowadzone na wystawie w Bukareszcie do głębokości 1.000 m. dyplom honorowy i medal złoty.

Firma Albert Fauck i Ska objęła w akord głębokie wiercenie do 1.000 m. dla konsorcjum niemieckiego w okolicy Lepawina velka Poganeć w Kroacyi.

Związek Techników wiertniczych uprasza Szanownych Członków o łaskawe regularne uiszczanie wkładek, jednocześnie nadmienając, że koledzy, którzy zalegają z wkładkami od 12 kor. począwszy, czasopisma „Nafta“ otrzymywać nie będą.

Telefon Borysław-Lwów jest na ukończeniu; brakuje jeszcze połączenia na niewielkiej przestrzeni koło Stryja i Lwowa, które w przeciągu tygodnia będzie gotowe; potem nastąpi ustawienie aparatów centralnych, które przez galicyjską dyrekcję poczt i telegrafów są zamówione, lecz jeszcze nie nadeszły z Wiednia.

Posiedzenie Komitetu zaufanych „Petrolei“, na którym dyskutowaną będzie proponowana przez rafinerów podstawa ugody, odbędzie się w połowie stycznia (przypuszczalnie 14. lub 15.); na to posiedzenie przybędzie z Wiednia większa ilość rafinerów.

Silny wybuch ropy. W Tustanowicach Towarzystwo uryckie na sekcji Gartenberg otrzymało w szybie nr. 2 25 wagonów dziennej produkcji.

III. międzynarodowy Kongres naftowy w Bukareszcie. Delegaci rządu rumuńskiego dla III. międzynarodowego kongresu naftowego, pp. Alimanestianu i Mrazec, rozesłali do wszystkich organizacyj naftowych i wybitniejszych osobistości w tym przemyśle list, w którym zawiadamiają, iż kongres odbędzie się w Bukareszcie, w pierwszej połowie września r. 1907 i trwać będzie 7 dni, nie licząc dwóch wycieczek dwudniowych, z których pierwsza odbędzie się przed rozpoczęciem obrad, druga po zamknięciu kongresu. W każdej wycieczce może wziąć udział najwyżej 60 uczestników; wycieczki mają na celu zaznajomienie uczestników ze stosunkami technicznymi i geologicznymi głównych ognisk przemysłu naftowego zarówno we Wołoszy, jak i w Moldawii; koszt udziału w wycieczce wyniesie najwyżej 15—20 fr. od osoby. Program kongresu wzorowanym jest na programie kongresu w Leodyum; referaty będą dwojakie, mianowicie wygłaszane na pełnej sesyi, (czas trwania referatu 45 min.) i odczyty w sekcjach specjalnych (czas trwania 15 min.). Referaty nadsyłać należy najpóźniej do 1. lipca 1907; tematy ogłoszone będą w specjalnym przewodniku (Guide du congrés). Zgłoszenia udziału w kongresie nadsyłać należy najpóźniej do 1. maja 1907.

Ropa w Księstwie Poznańskim. W sprawie pogłosek o odkryciu nowych pokładów ropnych w Księstwie Poznańskim w okolicy Frau-stadt ogłasza obecnie król. Instytut geologiczny w Berlinie, iż mimo nader szczegółowych badań ze strony geologów nie zdołano dotychczas znaleźć śladów wskazujących na złoża ropne. Badane przez chemików próbki piaskowca i wody dały rezultat negatywny.

Dr. Ochsenius twierdzi natomiast z całą stanowczością, iż w miejscowości tej znajdują się pokłady ropy i soli, i powołuje się w tej mierze na znanego geologa prof. Tornquista z Strassburga. Ciekawy ten spór między uczonym geologiem a Instytutem geologicznym rozstrzygnąć może ostatecznie jedynie założenie próbnego szybu.

Produkcya ropy hanowerskich obszarów naftowych wynosiła w 9 miesiącach b. r. 448.000 cetn. mtr., w porównaniu z tym samym okresem roku ubiegłego wykazuje obniżenie się o 23.650 cetnarów metr.

Nowe pismo naftowe w Rumunii. Rumuńskie pismo fachowe „Pacura“ przestoczyło się z dniem 1. listopada b. r. w nowe wydawnictwo p. t. „Rumanie industrielle — Pétrole et industrie forestière“ i omawiać będzie w pierwszej linii sprawy przemysłu naftowego i drzewnego.

Z Rypnego otrzymujemy wiadomość, że w szybie Spółki naftowej w głębokości 117 mtr. otwór jest pełen ropy.

ROBERT KERN

Zastępstwo Witkowskiej fabryki rur.

Centralne biuro dla Galicyi
we Lwowie, Kopernika 18

z bogato zaopatrzonemi składami w Borysławiu i Krośnie

wykonuje

w najkrótszym czasie dostawy wszystkich dymenzyi **kutych rur gazowych, wodociagowych i parowych**, czarnych, pocynkowanych i asfaltowych wraz z przynależnymi łącznikami; dostarcza **rury płomienne** do kotłów parowych, **rury wiertnicze hermetyczne**, **rury pompowe**, **stalowe rury mufowe**, obciągane jutą, węże z rur dla gorzelń, browarów itp., maszty dla elektrycznych urządzeń i przeniesienia siły, tudzież poleca jako specjalność wyroby szwejsowane z blachy kutej a wyrabiane w nowo urządzonym we Witkowicach zakładzie spajania za pomocą gazu wodnego, a mianowicie: Rury wiertnicze hermetyczne ponad 12 cali zewnętrznej średnicy aż do 2000 mm. średnicy, rury Galloway'a, fasony wszystkich gatunków, recypienty gazowe, cysterny naftowe z dnami spajanemi, kotły do amoniaku itd.

Wyłączne Zastępstwo we Witkowskich rurach z lanego żelaza i fasonów do przewodów gazowych i wodnych.

Zastępstwo fabryki narzędzi firmy Blaua i Ski we Wiedniu.

Oferty i cenniki ilustrowane, także i na armatury do urządzeń gazowych, wodnych i parowych bezpłatnie i franko.

Adres na telegramy: **Robert Kern, Lwów.** — Telefon nr. 766.

W. Sikorski & J. Seidenstein

w Krośnie

filie: w BORYSŁAWIU i ZAGÓRZU

Utrzymują stale na składzie:

KOTLY i MASZYNY PAROWE, oraz
KOMPLETNE URZĄDZENIA i wszelkie
NARZĘDZIA do głębokich wierceń.

Jako specjalność polecają:

ŻURAWIE WIERTNICZE, POPUSZCZA-
DŁA najnowszych systemów, WIELOKRAŻKI
z ulepszonym przyrządem do smarowania,
SZTANGI RATUNKOWE z końcami nie-
spawanymi (z jednego kawałka).

Pasy wiertnicze

„URSUS“

w najlepszej jakości i t. d. i t. d.

TOWARZYSTWO dla handlu, przemysłu i rolnictwa we Lwowie

VEREIN FÜR HANDEL, GEWERBE UND ACKERBAU IN LEMBERG.

Wyłączne zastępstwo na Galicyę:

Fabryki rur Mannesmana w Komotau, c. k. fabryki lin drucianych w Przybramie, oraz Galicyjskiego karpackiego naftowego Tow. przedtem Bergheim & Mac Garvey w Glinniku maryampolskim.

Dyrekcya we Lwowie, Ossolińskich 15. * Filie Towarzystwa w Gorlicach, Borystawiu i Potoku.

Adres telegraficzny:
Towarzystwo handlowe Lwów, Ossolińskich.

Konto p. k. o. 825 991.
Rach. bieżący w Banku krajow.
Telefon Nr. 168.

Telegramm-Adresse:
Handelsverein Lemberg, Ossolińskich.

Towarzystwo dostarcza:

Rury wiertnicze, gazowe, pompowe, do wodociągów i inne wszelkiego rodzaju. Maszyny i kotły parowe. Narzędzia wiertnicze. Liny druciane we wszelkich wymiarach. Kompletne urządzenia do elektrycznego oświetlania. Fittingi, kurki, połączenia itp. Wszelkie materiały potrzebne tak przy instalacji jak i popędzie maszynowym.

Zastępując firmy lub sprowadzając towary, towarzystwo kieruje się przede wszystkim myślą przewodnią dostarczenia swojej klienteli maszyn, narzędzi i materiałów pierwszorzędnej jakości.

„PRZEMYSŁOWIEC”

LWÓW Akademicka 26

Telefon nr. 806.

WARSZAWA księgarnia

E. Wende i Spka.

Tygodnik popularny dla wszystkich

(dla spraw przemysłu, techniki i handlu)

WYCHODZI W KAŻDĄ SOBOTĘ RANO
od roku 1903.

pod redakcją

inż. cyw. EDMUNDA LIBAŃSKIEGO.

OMAWIA:

1. Sprawy przemysłu krajowego.
2. Sprawy postępu technicznego i rozwoju produkcji.
3. Przemysł artystyczny i sprawy odnośnych rzemiosł.
4. Sprawy zawodowej pracy kobiet.
5. Informacje w nadsyłanych pytaniach i odpowiedziach.
6. Nowości w dziedzinie wynalazków i patentów.
7. Sprawy z różnych dziedzin.
8. Głosy z kraju i t. d.

PRENUMERATA:

1 K. 20 h. miesięcznie
3 K. 50 h. kwartalnie.

OGŁOSZENIA po 30 h. od wiersza. Przy zamówieniach kwartalnych znaczny opust. Rubryka „Co i gdzie wyrabia się w kraju” rocznie (52 razy) 5 kor.

„Przemysłowiec” jest pismem popularnym dla wszystkich, podaje bogatą postępową treść z różnorodnych działów rozwoju techniki i przemysłu. — „Przemysłowiec” pomieszcza artykuły dotyczące rozwoju przemysłu artystycznego, oraz bardzo obfita kronikę techniczno-przemysłową. W dziale „Sprawy kobiet” daje odpowiednie artykuły dla zainteresowania szerokiego ogółu kobiet doniosłą sprawą ich niezależnego bytu i produktywnej pracy. — „Przemysłowiec” prowadzi stały dział „Esperanto”, w którym informuje o rozwoju języka międzynarodowego. W odcinku pomieszcza „Przemysłowiec” ilustrowane fejetony, „Z postępów techniki i przemysłu” pióra E. Libańskiego.

PRENUMERATA kosztuje: miesięcznie 1 kor. 20 hal. — 70 kopiejek kwartalnie 3 kor. 50 hal. — 2 ruble.

Nowi abonenci otrzymają gratis

„Ze świata postępu techniki i przemysłu”

(ilustrowane szkice popularne)

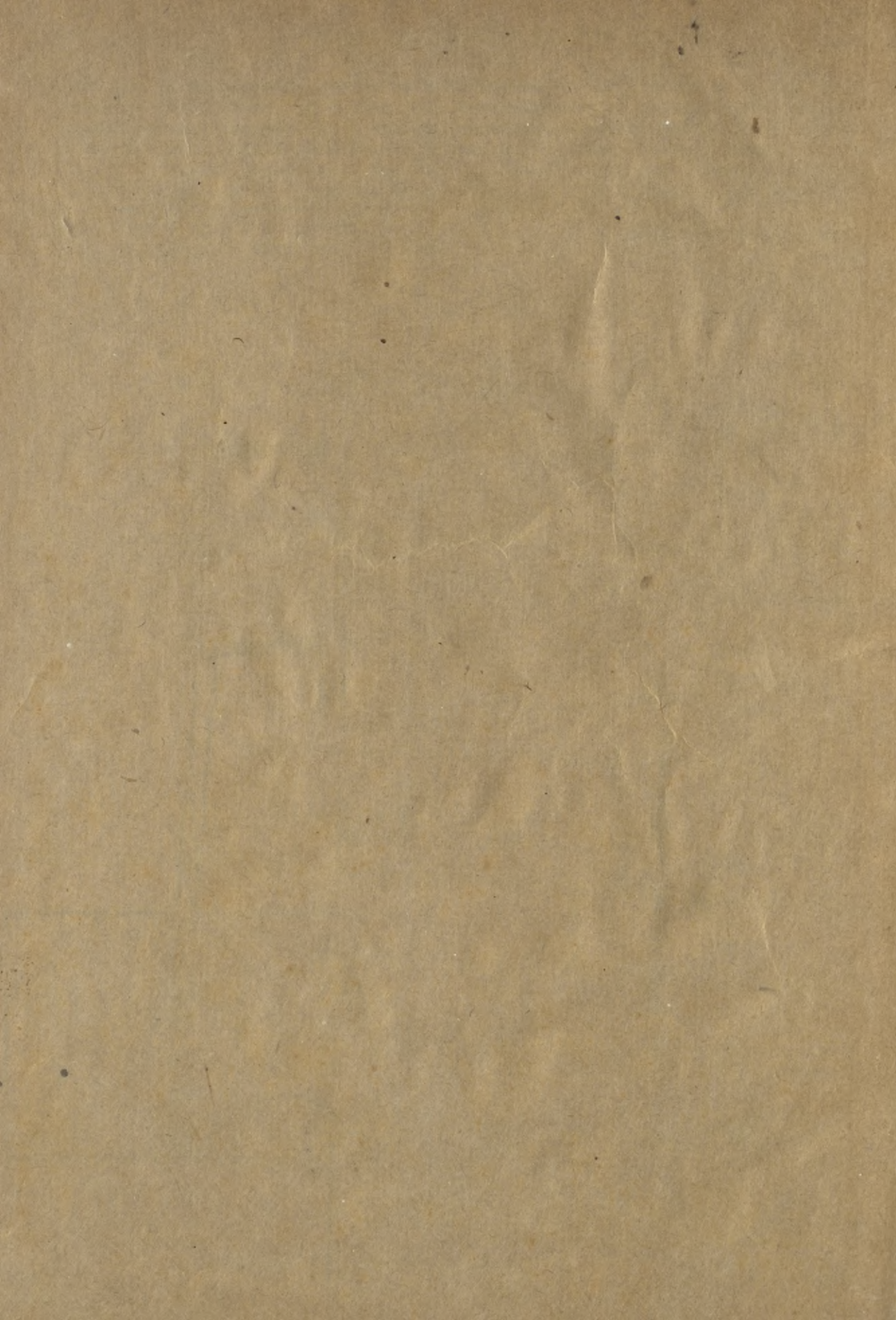
Edm. Libańskiego.

Dotychczas wyszły: 1. Postęp techniki wojennej, 2. Podbój atmosfery, 3. Technika w boju o światło, 4. W krainie szkła i jedwabiu, 5. Perpetuum mobile.

Numery okazowe na żądanie gratis i opłatnie.

BIBLIOTEKA
GŁÓWNA

AKADEMII
GORNICZO
HUTNICZEJ

C 2337

1907

N2B/c 31 596